

Motion till riksdagen
2005/06:So644

av Johan Andersson m.fl. (s)

Alkohol- och narkotikamissbruk bland ungdomar

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att belysa vilka informationsinsatser som är mest effektiva när det gäller att förebygga alkohol- och narkotikaanvändning bland unga.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att ge skolor och fritidsverksamheter bättre möjligheter att stärka den förebyggande verksamheten och att ge stöd till utsatta ungdomar.¹

¹ Yrkande 2 hänvisat till UbU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

En restriktiv alkohol- och narkotikapolitik har betytt mycket för Sverige genom årtionden. Vi har lyckats hålla tillbaka användandet och haft ett missbruk som legat under övriga länders. Samhällets attityd till droger har tydligt visat att vi inte accepterar narkotika; en attityd som räddat många, framförallt de unga, från ett liv präglat av drogmissbruk. En restriktiv alkoholpolitik och ett tydligt avståndstagande mot narkotika har tillsammans skapat en väl förankrad plattform i vår kamp mot drogerna.

På senare år har dock trenden vänt. Införselkvoterna av alkohol i landet har blivit större, fler och fler ungdomar prövar droger. Droger marknadsförs på nya sätt – ofta som image för framgång. När man idag slår upp en kvällstidning kan man ibland se reklam för alkohol, ofta tillsammans med fest och flärd, vilket naturligt tilltalar unga människor. Vidare gjorde Stockholmspolisen drygt 370 tillslag mot narkotikabrott på Stockholms innekrogar de senaste tolv månaderna. En miljö där ungdomar ofta rör sig. Öppna gränser mellan nationerna gör att fler och fler, särskilt yngre människor, reser mer och oftare. Därigenom kommer de i kontakt med andra typer av konsumtionsmönster när det gäller droger och alkohol.

För att ge en beskrivning av hur det ser ut idag vill vi presentera lite av de fakta som framkommit i undersökningar gjorda av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN).

- 17 % av ungdomar mellan 16 och 24 år säger att de har prövat narkotika någon gång. Detta motsvarar ca 160 000 personer. 2 % säger att de har använt narkotika den senaste månaden (19 000 personer).
- Bland studenter har 27 % prövat narkotika någon gång. 4,5 % hade använt det de senaste 12 månaderna. Man kunde också se skillnader utifrån vilka kurser som man studerade och hur stort narkotikaanvändandet var.
- Den genomsnittliga alkoholkonsumtionen för en pojke i årskurs 2 på gymnasiet var 2004 6,6 liter/år och för en flicka 3,6 liter/år. (87 % av pojkarna klassificeras som alkoholkonsumenter och 90 % av flickorna.)
- Ca hälften av killarna på gymnasiet säger att de intensivkonsumerar alkohol någon gång per månad eller mer, och motsvarande siffra för flickor är ca 25 %. Motsvarande siffra bland studenter är 33 %.
- Dessutom finns stora regionala skillnader. Undersökningar visar att ungdomar i Skåne dricker mer alkohol och har lättare att få tag i alkohol genom smuggling. I norra och mellersta Sverige var det vanligare att ha druckit hembränt. Det visar sig också att flickor i Skåne har en större alkoholkonsumtion än pojkar i Stockholms län och norra Sverige.

Siffrorna visar att problematiken med droger bland ungdomar måste tas på största allvar. Det går inte att bara rycka på axlarna eller att tycka det är okej, utan problemet är allas ansvar; kompisar, föräldrar, ungdomsledare, politiker, grannar, reklamansvariga på tidningar etc. Listan på vem som har ansvar kan bli hur lång som helst.

Vi måste forma en samhällsdebatt som klart fastlägger att narkotika inte accepteras. Folkhälsoaspekterna måste också vävas in i debatten kring alko-

Fel! Okänt namn på

holens skadeverkningar och dess effekter på hela samhället såväl som på enskilda individer. Traditionell opinionsbildning kan här fylla en viktig funktion, och det bör analyseras vilken typ av informationsinsatser som bäst når ut med dessa budskap till de unga. Den negativa trenden i attityden gentemot droger och alkohol måste brytas.

Skolor och fritidsverksamhet måste ges förutsättningar att bedriva ett bra opinionsarbete, och samtidigt stötta utsatta ungdomar. Senare tids forskning har visat på betydelsen av ett gott skolklimat när det gäller att främja barns och ungas hälsa. Vi vet också mer idag om vikten av samarbete mellan skola och föräldrar och mellan skola och omgivande lokalsamhälle för att förebygga alkohol- och narkotikamissbruk. Varje skola bör ha en alkohol- och narkotikapolicy. En sådan policy bör innehålla åtgärder för att stärka det förebyggande arbetet liksom insatser för att förbättra stödet till utsatta ungdomar.

Sverige måste fortsätta sin restriktiva hållning till konsumtion och användande av alkohol och narkotika.

Stockholm den 29 september 2005

Johan Andersson (s)

Fredrik Olovsson (s)

Anneli Särnblad (s)